

Postanowieniem z dnia 04.04.17r. sprostować oczywiste omyłki w punkcie I (pierwszym) wyroku z dnia 16 marca 2017r. w ten sposób ,że zamiast kwoty 2.875,56 zł (dwa tysiące osiemset siedemdziesiąt pięć 56/100) wpisać 47,49 zł (czterdzieści siedem 49/100) i zamiast daty 13 września 2006r. wpisać 19 marca 2006r.

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 marca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Toruniu, Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Andrzej Westphal

Ławnicy: -----

Protokolant: st. sekr. sąd Katarzyna Chudzińska

po rozpoznaniu w dniu: 9 marca 2017 r. w T.

sprawy z powództwa: W. G.

przeciwko: (...) sp. z o.o. z siedzibą w T.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

I. pozbawia wykonalności w części dotyczącej kwoty 2.875,56 zł (dwa tysiące osiemset siedemdziesiąt pięć 56/100) z tytułu odsetek za okres od dnia 17 marca 2006r. do dnia 13 września 2006r. tytuł wykonawczy w postaci nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 17 lutego 2000r. wydanego przez Sąd Rejonowy w Toruniu (sygn. akt I Nc 23/00) , któremu ten Sąd postanowieniem z dnia 30 marca 2009r. nadał klauzulę wykonalności na rzecz pozwanej (...) sp. z o.o. z siedzibą w T. co do kwoty 50.242,16 zł należności głównej i odsetek ustawowych oraz kosztów sądowych i kosztów zastępstwa procesowego (sygn. akt I Co 1119/09) ,

II. w pozostałej części oddała powództwo ,

III. zasądza od powoda W. G. na rzecz pozwanej kwotę 7.217,00 zł (siedem tysięcy dwieście siedemnaście) z tytułu zwrotu kosztów procesu,

IV. nakazuje wypłacić adw. J. C. ze Skarbu Państwa – kasy Sądu Okręgowego w Toruniu kwotę 4.428,00 zł (cztery tysiące czterysta dwadzieścia osiem) brutto z tytułu wynagrodzenia pełnomocnika z urzędu,

V. nie obciąża stron kosztami sądowymi.

Sygn. akt I C 918/16

UZASADNIENIE

Powód W. G. wniósł pozew przeciwko (...) Izbie (...) Handlowej sp. o.o. z siedzibą w T. . Domagał się w nim pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności . Po sprecyzowaniu żądania (k. 95 – 98) wskazał ,że tytułem tym jest nakaz zapłaty z dnia 17 lutego 2000r. wydany przez Sąd Rejonowy w Toruniu w postępowaniu nakazowym , któremu ten sąd nadał klauzulę wykonalności w dniu 30 marca 2009r. Domagał się pozbawienia wykonalności tego tytułu w całości , a z ostrożności procesowej – co do odsetek dalszych niż trzy lata wstecz. W piśmie z dnia 17 listopada 2016r. sprecyzował kwotowo żądanie dotyczące odsetek (k. 115 – 116 v).

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa (k. 35 – 40) .

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 17 lutego 2000r. Sąd Rejonowy w Toruniu wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym , w którym zasądził solidarnie od pozwanych T. A. i W. G. na rzecz M. G. i G. M. kwotę 80.000 zł z ustawowymi odsetkami wynoszącymi 21 % w stosunku rocznym od dnia 10 grudnia 1999r. z uwzględnieniem dalszych zmian stopy odsetek ustawowych do dnia zapłaty, z kosztami sądowymi 5.353,00 zł. (sygn. akt I Nc 23/00).

dowód : kopia nakazu zapłaty k. 35 akt I Co 1119/09 ,

Na podstawie tego nakazu toczyło się postępowanie egzekucyjne o sygnaturze IV Km 399/00 . W dniu 2 października 2001r. zostało ono umorzone .

dowód: odpis postanowienia k. 42,

Kolejne postępowanie egzekucyjne toczyło się pod sygnaturą IV Km 1118/04. W dniu 16 marca 2006r. zostało ono umorzone .

dowód: postanowienie k. 103 , pieczętka na nakazie zapłaty k. 35 akt I Co 1119/09,

W dniu 31 października 2007r. pozwana nabyła , między innymi, wierzytelność wynikającą z nakazu zapłaty o sygnaturze I Nc 23/00 . W dniu 19 marca 2009r. złożyła wniosek do Sądu Rejonowego w Toruniu o nadanie na jej rzecz klauzuli wykonalności. Postanowieniem z dnia 30 marca 2009r. sąd ten nadał klauzulę wykonalności na rzecz pozwanej I. co do kwoty 50.242,16 zł należności głównej i odsetek ustawowych oraz kosztów sądowych i kosztów zastępstwa procesowego. W dniu 28 października 2014r. pozwana złożyła wniosek do komornika o wszczęcie postępowania egzekucyjnego na podstawie tego tytułu wykonawczego co do kwoty 5.000 zł z tytułu należności głównej i 189,08 zł z tytułu kosztów postępowania . Toczy się ono pod sygnaturą 1661/14 .

dowód: okoliczność bezsporna co do nabycia wierzytelności przez pozwaną , akta I Co 1119/09 : wniosek k. 2 , postanowienie k. 40 , akta Km 1661/14 (Km 847/15) k. 1 .

Sąd zważył, co następuje :

Zgodnie z art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. (kodeksu postępowania cywilnego) dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub w części albo ograniczenia , jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie , wskutek którego zobowiązanie wygasło lub nie może być egzekwowane ; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe , dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach , które nastąpiły po zamknięciu rozprawy , a także na zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie (brzmienie przepisu sprzed 8 września 2016r.) . Powództwo z tego artykułu można oprzeć na zarzucie przedawnienia . Zgodnie z art. 125 § 1 k.c. (kodeksu cywilnego) roszczenie stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu lub innego organu powołanego do rozpoznawania spraw danego rodzaju albo orzeczeniem sądu polubownego , jak również roszczenie stwierdzone ugodą zawartą przed mediatorem i zatwierdzoną przez sąd , przedawnia się z upływem lat dziesięciu , chociażby termin przedawnienia roszczeń tego rodzaju był krótszy . Jeżeli stwierdzone w ten sposób roszczenie obejmuje świadczenia okresowe , roszczenie o świadczenia okresowe należne w przyszłości ulega przedawnieniu trzyletniemu Bieg przedawnienia przerywa się , między innymi , przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym , przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia roszczenia - art. 123 § 1 pkt 1 k.p.c. Po każdym przerwaniu przedawnienie biegnie na nowo – art. 124 § 1 k.p.c. W razie przerwania przedawnienia przez czynność w postępowaniu przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym albo przez wszczęcie mediacji , przedawnienie nie biegnie na nowo dopóki postępowanie to nie zostanie zakończone .

W niniejszej sprawie nie nastąpiło przedawnienie . Sąd podziela utrwalony w orzecznictwie sądów pogląd, że złożenie do sądu wniosku o nadanie klauzuli wykonalności przerywa bieg przedawnienia . Jest on konsekwentnie prezentowany od czasu uchwały Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2004r. (III CZP 101/03 – OSNC 2005, nr 4 , poz. 58) . W uzasadnieniu tego orzeczenia Sąd Najwyższy zwrócił uwagę na to , że „za wykładnią art. 123§ 1 pkt 1 k.c. , według której hipotezą normy tego przepisu objęte są wszelkie czynności konieczne , czyli takie , których nie można ominąć w toku dochodzenia, ustalenia , zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia , a więc także czynność polegająca na złożeniu wniosku o nadanie klauzuli wykonalności , przemawia względ na funkcję, jaką spełnia możliwość przerwania biegu przedawnienia przez czynności podjęte przez uprawnionego przed sądem lub innym organem albo sądem polubownym , w świetle założeń instytucji przedawnienia. Po podjęciu czynności koniecznej we wskazanym wyżej znaczeniu, do czasu ukończenia wywołanego nią postępowania, uprawniony nie ma możliwości inicjowania dalszych stadiów postępowania, nie może więc podjąć innej czynności koniecznej, mogącej też przerwać bieg przedawnienia. Dlatego omawiane czynności nie tylko powodują przerwanie biegu przedawnienia (art. 123 § 1 pkt 1 k.p.c.) , ale też jego zawieszenie aż do czasu ukończenia postępowania wywołanego daną czynnością (art. 124 § 2 k.c.). Uregulowanie to odpowiada fundamentalnemu założeniu instytucji przedawnienia, zgodnie z którym, termin przedawnienia nie może bieć, jeżeli uprawniony nie ma możliwości realizowania roszczenia”.

Stanowisko takie jak wyrażone w uchwale z dnia 16 stycznia 2004 r. było także prezentowane w wyrokach Sądu Najwyższego: z dnia 17 grudnia 2004 r. - II CK 276/04 (LEX 284135) , z 23 listopada 2011r. – IV CSK 156/11 (LEX 1111012) , z dnia 12 stycznia 2012r. – II CSK 203/11 (LEX 1125087) , z dnia 4 października 2012r. – I CSK 90/12 (LEX 1250551) , a także w orzeczeniach sądów apelacyjnych , np. Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 29 stycznia 2014r. – I ACa 684/13 (LEX 1439236) i Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 2 czerwca 2016r. I ACa 65/16 (LEX 2061905) .

W niniejszej sprawie nie ma możliwości ustalenia kiedy nakaz zapłaty z dnia 17 lutego 2000 roku stał się prawomocny. Akta tej sprawy zostały już bowiem zniszczone – k. 77 . Jeżeli nawet liczyć bieg terminu przedawnienia od daty wydania nakazu zapłaty – 17 lutego 2000r. , to w chwili złożenia wniosku przez pozwaną o nadanie klauzuli wykonalności – 19 marca 2009r. , nie nastąpiło jeszcze przedawnienie . Jego termin upływałby bowiem z dniem 17 lutego 2010 r. Pozwana wykazała w niniejszej sprawie, że już przed złożeniem przez nią wniosku o nadanie klauzuli wykonalności na jej rzecz toczyły się dwa postępowania egzekucyjne. Następowaly więc przerwy biegu przedawnienia, po których biegło ono na nowo. Postępowanie egzekucyjne toczące się pod sygnaturą Km 1114/04 było zakończone w dniu 16 marca 2006r. Oznacza to , że bieg przedawnienia nastąpiłby z dniem 16 marca 2016 r. Przed jego upływem pozwana złożyła wniosek o nadanie klauzuli wykonalności co ponownie spowodowało przerwanie biegu przedawnienia.

Powód wskazywał także, że przedawnieniu uległy odsetki, gdyż termin przedawnienia wynosi w tym przypadku trzy lata . Należy zwrócić uwagę , że dotyczy on odsetek należnych w przyszłości , a nie tych, które były wymagalne w chwili uprawomocnienia się wyroku . Termin przedawnienia takich odsetek wynosi bowiem 10 lat. Pierwsze postępowanie egzekucyjne zostało umorzone w dniu 2 października 2001 r. Na pewno w dniu 16 marca 2006 r. nie toczyło się już kolejne takie postępowanie . Sądząc po sygnaturze akt tego postępowania musiało ono być wszczęte w 2004r. Powód powinien wykazać, że pomiędzy tymi datami doszło do przedawnienia odsetek. Nie jest natomiast wiadomo kiedy zostało wszczęte to drugie postępowanie egzekucyjne i czy w związku z tym roszczenie o odsetki w jakiejś części uległo przedawnieniu. Zgodnie z art. 6 k.c. ciężar wykazania tych okoliczności spoczywał na powodzie.

Począwszy od dnia 16 marca 2006 r. przedawnienie ponownie zaczęło swój bieg. Skoro pozwana złożyła w dniu 13 września 2009r. wniosek o nadanie klauzuli wykonalności na swoją rzecz , to przedawnieniu uległy odsetki za okres wcześniejszy niż 3 lata przed tą datą , czyli za okres od 16 marca 2006r. do 13 września 2006r. Odsetki ustawowe od kwoty 50.424,16 zł za ten okres wynoszą 2.875,56 zł . W tej części sąd uwzględnił powództwo i pozbawił tytuł wykonawczy wykonalności. W tym punkcie wyroku sąd popełnił oczywistą omyłkę będącą przedmiotem odrębnego sprostowania .

W pozostałej części sąd powództwo oddalił.

Stan faktyczny istotny dla rozstrzygnięcia sprawy został ustalony w oparciu o dokumenty przedłożone przez pozwaną oraz akta spraw o sygnaturach I Co 1119/09 i Km 1661/14 . Dowody te są spójne , wzajemnie się uzupełniają i tworzą logiczną niesprzeczną całość. Powód ich nie kwestionował, chociaż zaprzeczał żeby wcześniej toczyło się jakieś postępowanie egzekucyjne – k. 135 . Stanowisko to jest sprzeczne z przedłożonymi w sprawie dokumentami, a przez to niewiarygodne . Sąd przeprowadził także dowód z zeznań świadka J. S. (1) oraz z przesłuchania stron. Dowody te nie miały jednak znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy (z wyjątkiem dotyczącym kwestii kosztów procesu – o czym będzie dalej mowa) .

Sąd oddalił wniosek o przesłuchanie świadka T. A. (k. 134) . Wytaczając powództwo przeciwegzekucyjne, powód nie może bowiem powoływać się na okoliczności poprzedzające wydanie nakazu zapłaty, oprócz zarzutu spełnienia świadczenia. Powód natomiast powoływał się na to, że podstawą wydania przedmiotowego nakazu był podpisany przez niego weksel, jako poręczyciela T. A. i T. A. celowo wprowadził go w błąd – k. 95 v .

Powód powoływał się także na to, że dochodzenie przez pozwanego roszczenia z nakazu zapłaty jest nadużyciem prawa podmiotowego, gdyż powód nie ma możliwości finansowych ,żeby pokryć to zadłużenie – k. 95 v . Art. 5 k.c. stanowi, że nie można czynić ze swojego prawa użytku, który by był sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub zasadami współżycia społecznego. Takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony. Przede wszystkim wskazać należy, że art. 5 k.c. nie może stanowić podstawy dla uzasadnienia dochodzonego roszczenia, lecz jedynie może być środkiem obrony . Dodać też należy, że to powód narusza zasadę współżycia społecznego polegającą na tym, że zobowiązania należy regulować. Powód nie czyni tego od ponad 17 lat . Sytuacja materialna powoda nie ma natomiast żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Orzekając o kosztach procesu sąd miał na uwadze , że pozwana przegrała sprawę tylko w bardzo nieznaczącej części. Dlatego też sąd obciążył powoda całością kosztów procesu – art. 100 k.p.c. Uzyskanie przez powoda zwolnienia od kosztów sądowych , nie zwalnia go od obowiązku zwrotu kosztów procesu pozwanej - art. 108 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

W niniejszej sprawie nie zachodził wypadek szczególnie uzasadniony , który na podstawie art. 102 k.p.c. dawałby podstawę do nieobciążania powoda zwrotem kosztów na rzecz pozwanej. Powód decydując się na wytoczenie powództwa bierze na siebie określone ryzyko procesowe i musi liczyć się także z możliwością przegrania sprawy, a co za tym idzie - koniecznością poniesienia kosztów na rzecz strony przeciwnej. Pozwana natomiast zostaje niejako „wciągnięta” do procesu i musi podjąć obronę, z czym wiąże się konieczność zaangażowania profesjonalnego pełnomocnika . Decyzja powoda o wniesieniu pozwu była tym bardziej przemyślana, że wcześniej odrzucił on propozycję pozwanej, żeby na całkowite pokrycie zadłużenia zapłacił kwotę 1.000 zł , a następnie - 1.500 zł. Okoliczność , że takie propozycje były przedstawione wynika nie tylko z projektu ugody (k. 100 – 101) , zeznań świadka J. S. (1) (k. 134 v) , prezesa pozwanej J. S. (2) (k. 135 v – 136) , ale także potwierdził to sam powód (k. 135 v). Dokonał on więc świadomego wyboru polegającego na tym, że postanowił wytoczyć powództwo podważające wykonalność tytułu wykonawczego, zamiast zakończyć sprawę w ugodowy sposób , nie narażając się na dodatkowe koszty - koszty procesu .

Zgodnie z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. poz. 1804) wynagrodzenie pełnomocnika pozwanej wynosi 7.200 zł. Zostało ono powiększone o zwrot opłaty skarbowej od pełnomocnictwa 17 zł . Łącznie zasądzono więc od powoda na rzecz pozwanej kwotę 7.217 zł z tytułu zwrotu kosztów procesu.

Zastosowanie art. 100 k.p.c. oznaczało także, że koszty pełnomocnika z urzędu podlegały wypłacie ze Skarbu Państwa. Zgodnie z § 2 pkt 1 oraz § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. nr 1801) , na koszty nieopłaconej pomocy prawnej ponoszonej przez Skarb Państwa składa się opłata, która wynosi co najmniej połowę opłaty maksymalnej określonej w rozdziałach 2-4, przy czym nie może ona przekraczać wartości

przedmiotu sprawy. Zgodnie z § 8 pkt 6 opłata maksymalna wynosi w tym przypadku 7.200 zł. Jej połowę stanowi kwota 3.600 zł. Wynagrodzenie adwokata z urzędu po doliczeniu do niego podatku VAT (§ 4 ust. 3) wynosiło 4.428 zł.

Powód korzystał ze zwolnienia od kosztów sądowych w całości. Mając na uwadze art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych i art. 100 k.p.c. brak było podstaw, żeby nieuiszczone koszty sądowe pobierać od którejkolwiek ze stron.